

ПОНАД 13 БІЛІОНІВ ВИДАЛА АМЕРИКА НА ЧУЖИННУ ДОПОМОГУ

Вашингтон, 26 вересня. — Департамент торгівлі виявляє, що американська допомога для чужинних держав чи то в формі дарів чи підмог в минулому скарбовому році досягла суми \$5,189,000,000. Фіскальний рік покінчився 30 червня. Видатки за минулий рік подвоїлися в порівнянні з попереднім роком, а в чотирьох повних роках війни винесли \$13,260,000,000. З цих дарів та підмог дістали колишні ворожі країни, тобто Німеччина, Італія й Японія одну третину. Крім дарів і підмог видала Америка ще понад 10 біліонів на позички для закордонних країн. Позички мають бути звернені впродовж кількох років. Разом позички й дарі досягнули висоти \$23,340,000,000. Тут уже враховані фонди, призначені на План Маршала.

ПЕРЕГОВІРИ В СТАЛІНІ ПІДПИСАЛИ ХИТАЮТЬСЯ

Переговори в сталіні промісли над наладнанням старших пенсій для робітників не досягають докищо бажаного успіху і заводять небезпека, що мільйон робітників в сталіні підприємствах вийдуть на страйк у п'ятницю. Коли б прийшло до страйку, тоді може прийти в цілій країні до робітничої кризи. Уже тепер страйкує 480,000 копальників вугілля під гаслом "Ані одного дня праці в тиждень!" Крім того заводлячі підприємств відставили від роботи тисячі робітників тому, що нема транспорту вугілля. Теж півтисячі тисяч сталіні робітників в околиці Пітсбурга вийшли на страйк самостійно, без доручення юнії.

ОБОРОНА КОМУНІСТІВ ПОКІНЧИЛА ПЕРЕСЛУХАННЯ СВИДКІВ

Нью-Йорк. — У п'ятницю 23 вересня адвокати членів американського комуністичного Політбюро покінчили переслухання своїх свідків у суді, а прокуратор зрікся свого права ставлення своїх свідків на збиття доводів прокомуністичних свідків. Суддя Гарольд Р. Медіна, який проводить розправи, заповів, що наступний тиждень буде присвячений на промови оборони й прокуратора, після чого він представить цілість справи судейській присяжній лаві. Надіються, що судейська лава дістане справу в свої руки 10 жовтня.

ЛАБОРАТОРІЯ ШТУЧНИХ ВЕЛІТНИХ У ПРИНСТОНІ

Принстон, Н. Дж. — Дім страхить швидко пригаснути університет. Коли людина у віці до 100 років, вона перемінюється у велетня і боїться сама себе. Однак це полягає тільки на змуді, бо людина осягає нормальності, тільки при допомозі закритих дзеркал вона зміняє свою величність. Дім побудовано не для забави, а для студій над змінами поведінки людей під впливом злудних видів.

ХЛОПЦЕ, ВИРЯТУВАНИЙ З ПОЖЕКИ, ЗГІНУВ В ВОГНІ

Недерланд у штаті Колорадо. — Одностатітний хлопець, Рональд Копп, якого вирятували з горючого дому, вернувся назад до своєї спалні і там згинув від диму. Його мати, вирятувана сина, пішла рятувати інших дітей.

ДРУГА ДОБА В ІСТОРІЇ АТОМОВОЇ СИЛИ

Від проголошення у п'ятницю 23 вересня 1949 р., оповістки Білого Дому, що перед кількома тижнями Росія спричинила вибух атомової сили, появилися найрізноманітніші коментарі, а їх подавляюча більшість годиться в погляді, що від тепер починається друга доба історії розвитку атомової сили.

ЧЕТВЕРТА ТОЧКА ПРЕЗИДЕНТОВОЇ ПРОМОВИ ГОТОВА ПІД РОЗГЛЯД КОНГРЕСУ

Вашингтон. Президент Труман передасть конгресові до розгляду плян постачання допомоги для розвитку виділення країн згідно з його пляном, заповіданим у четвертій точці інвагіраційної промови. Пред'явлення президенту буде передане комісії закордонних відносин в палаті репрезентантів і воно буде розглядатися з метою зарадити нестачі харчів в різних країнах. Передбачують, що президент зажадає понад 85 мільйонів доларів на висилку технічних сил для переведення дослідів над способами розвитку країн.

1,200 ОСІБ НА СОЮЗОВОМУ СВЯТІ В ШИКАГО

Шикаго, 26 вересня. Вчора, а неділю 25-го вересня, тут відбулося в аудиторії Шопена велике Союзове Свято, в якому взяло участь 1,200 осіб, в цьому багато нових іммігрантів. Свято було організоване стараннями місцевих відділів Українського Народного Союзу з нагоди 55-ліття його існування. Його відкрив голова Ювілейного Комітету, головний радий Т. Шпікула, а промовив ним М. Баран. Святочну промову виголосив головний секретар УНСОУ, Дмитро Галичанин, а привіти зложили головний контролер УНСОУ, І. В. Іванчук та організатор Д. Білецький. Від нових іммігрантів промовляв інж. Богдан Білінський. Головні й контролер С. Куропас промовляв до принагідної збірки, яка у висліді принесла 500 доларів, що їх розділено по половині на цілі ЗУАДКомітету і УКСОУ. В концертній частині програми взяли участь два чоловічі хори, місцевий під проводом п. Юрченка та хор "Сурма", організований з нових іммігрантів. Зі сольовими точками виступили баритон д-р І. Рудовський та сопран п-ні Е. Плешкевич. Тарас Шпікула (молодий) відіграв солю на скрипці а декламації виголосили І. Гайдай та панна Милородович. Під час Свята о. І. Мицик повідомив, що при місцевій Українській Православній Церкві організовано новий відділ УНСОУ, в якому є 45 членів, з походження самих наддніпрянців. Свято причинилося багато до вияснення та поширення ідей Українського Народного Союзу та виказало їх велику актуальність і популярність серед місцевого громадянства.

Чи Совети мають уже атомову бомбу?

Питання, чи Росія знає тільки тайну, як розбити атом чи може вже має атомову бомбу, не є певно вирішене. Секретар стейту Дін Ачесон сказав кореспондентам, що Росія може мати "атомову зброю", а це вказує, що вона вже має бомбу. Советська тел. агенція "Тасс" оприлюднила в неділю, що Росія знає атомову тайну ще від 1947 р. Вашингтонські кола думають, що посідання тайни ще не значить, що Совети мають атомову бомбу. Комісія неамериканських діянь палати репрезентантів виявляє думку, що Росія зискала три до п'яти років часу на посідання атомової тайни завдяки загальній необережності американців, починаючи від Білого Дому до різних комуністичних попутників, які намагалися переслати тайну Советам.

ШОДО ЧАСУ, КОЛИ БУВ ВИБУХ АТОМОВОЇ СИЛИ, ПРО ЯКИЙ ЗАГАДАВ ПРЕЗИДЕНТ ТРУМАН У П'ЯТНИЦЮ, ТО ЗНАВЧИ ПОДАЮТЬ ДАТУ 14 ВЕРЕСНЯ, А ЯК МІСЦЕ ВИБУХУ, ЗАДУЮТЬ КРИМ. ПРО СПОСІБ, ЯКИМ АМЕРИКА ДОВІДАЛАСЯ ПРО ВИБУХ, З ДОГАДИ, ЩО ТУТ НЕ БУЛО ОДНОГО ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ, А ЦІЛА НИЗКА ЗАСОБІВ, ОТЖЕ ОБСЕРВАЦІЇ З БАЛОНІВ НА ЕКОНОМІЧНУ ОПІКУ В ЗАМІНУ ЗА ЗРІЧЕННЯ ОСОБИСТОЇ ВОЛІ. ТІ АГІТАТОРИ ШУКАЮТЬ ТІЛЬКИ СПОСОБІВ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СОБІ ВПЛИВІ І СИЛИ, СКАЗАВ ГАЕНЕРАЛ. НОВА ДОМІВКА ІМКА ДЛЯ НІГРІВ КОШТУЄ \$275,000 І Є ПРИСВЯЧЕНА ПАМ'ЯТІ Д-РА ПЕЙТОНА.

АЙЗЕНГАВЕР ПРО НІГРІВ

Нью-Йорк. — Ген. Двайт Д. Айзенгавер, президент Колумбійського університету, стверджує, що ні одна група людей не виявила так великого поступу в розумінні американського громадянського життя впродовж 85 років як нигри. Це сказав Айзенгавер з нагоди відкриття домівки ІМКА в Гарлемі до 10,000 зібраних осіб чорної раси шкіри. Він висловив думку, що демократія норинється в релісію. Він теж остеріг нигрів перед різними агітаторами, які обіцяють їм економічну опіку в заміну за зречення особистої волі. Ті агітатори шукують тільки способів для забезпечення собі впливу і сили, сказав гаенерал. Нова домівка ІМКА для нигрів коштує \$275,000 і є присвячена пам'яті д-ра Пейтона.

ХЛОПЦЕ БУВ ЗАСНАНИЙ І ВЕРНУВСЯ ДО СВОЄЇ НІМНАТИ

Хлопець був заснааний і вернувся до своєї німнати.

РЕКОРДОВІ ЖИВИВ В ЕВРОПІ

Париж, 26 вересня. — Статистика вказує, що в цьому році Європа мала найліпші жививи від закінчення війни. Статистика охоплює тільки західно-європейські країни, бо східні закриті советською залізною заслоною. Франція в цьому році збрала около 8 мільйонів тон, що не тільки покрия її власні запотребування, але частину з того можна буде признати на експорт. Італія збрала около 7 мільйонів тон, або 12 відсотків більше ніж в минулому році.

СОВЕТИ ПРО АМЕРИКАНСЬКІ "ДЖУНГЛІ"

Москва, 26 вересня. — "Красний Флот", орган советської флотії, друкує спостереження советських моряків з американських портів, в яких описується "страшну нужду", "переслідування" та "експлуатацію" в Злучених Державах. В цих описах Америку називається "джунглями".

СОВЕТИ ЗНАЮТЬ АТОМОВУ ТАЄМНИЦЮ ВІД 1947 РОКУ

СОВЕТСЬКА ВІДПОВІДЬ НА ПРОГОЛОШЕННЯ ПРЕЗИДЕНТА ТРУМАНА ПРО АТОМОВУ ЕКСПЛІЗИЮ

Минулої п'ятниці президент Труман повідомив американський нарід, що "протягом останніх тижнів в Советському Союзі трапилася атомова експлізія". Президент не сказав, що Совети мають атомову бомбу, тільки що трапилася "атомова експлізія", яка могла бути припадком в советських атомових лабораторіях. Чергового дня після проголошення цієї вістки, яка поділяла справді атомовою бомбою на публічну опінію, советське офіційне агентство ТАСС повідомило, що Совети знають таємницю виділення атомової енергії вже від 1947-го року, коли то тодішній советський міністер закордонних справ, Вячеслав Молотов, заявив, що атомова бомба перестала бути таємницею. В дипломатичних колах згодується, що від того часу могли Совети виробити деяку кількість тої страшної зброї. Секретар оборони Джансон заявив у Вашингтоні, що американський уряд "знає все", що відноситься до атомової експлізії в Советях. Потверджене Советами повідомлення президента Трумана викликало велику тривогу в цілому світі. Ген. де Голь у Франції заявив, що Європа тепер адана виключно на ласку і неласку Советів. В Об'єднаних Націях вважається, що міжнародна контроль атомової енергії тепер є першою світовою проблемою і вона мусть бути подолана без дальшої проволочки. В західних колах передбачується, що повідомлення спричинить таку або іншу розбуду в зв'язку теперішньої політичної кризи в світі, спричиненої східно-західною ревалізацією. В Америці відвалялися сильні голоси за збільшення продукції атомової зброї та за співпрацю в тій ділянці з Англією і Канадою. Рівночасно стверджується, що повідомлення сильно підтримить програму президента Трумана щодо зброєвої допомоги Європі та "четвертий пункт" про до розвитку відсталіх теренів. В конгресі висловлюється думка, що тепер президент Труман повинен зустрітися зі Сталіном і обговорити проблему замирення. Дипломатичні кола в Москві висловлюють думку, що тепер є більша можливість замирення, бо факт, що Совети знають атомову таємницю, зрівнює їх партнерство зі Злученими Державами. В Советях загал прийняв повідомлення про атомову експлізію без познан несподіваними. Французька преса пише тепер про советський "Атомград", що має бути над рікою Занга, недалеко від Ерівану, столиці Советської Вірменії та в районі турецького кордону недалеко гори Арарат, де американські дослідники недавно шукали за ковчегом Ной. Деякі американські спеціалісти вважають, що твердження, мовляв, Совети знають атомову таємницю від 1947 року є "блэфом". Стверджується, що свій прогрес в атомових дослідках Совети завдячують виключно німецьким спеціалістам та німецьким машинам. У висліді всіх повідомлень більшість державних мужів обстоє не обхідності примусової контролю атомової енергії Об'єднаними Націями.

ЮГОСЛАВІЯ ЗМАГАЄТЬСЯ ЗІ СОВЕТАМИ В РАДІ БЕЗПЕКИ

Лейк Соксес, 26 вересня. — Югославська делегація в Об'єднаних Націях повідомляла інші делегації, що вона видане свою кандидатуру на члена Ради Безпеки на дальній дворічний період та на місце, яке мало б припасти одному зі советських сателітів. Совети зі свого боку видануть кандидатуру Чехословаччини або Вілорупі.

ЗАКІНЧЕНО БОЛЬШЕВИЦЬКУ СУДОВУ КОМЕДІЮ В БУДАПЕШТІ

Будапешт, 26 вересня. — Минулої суботи трьома вирами смерті закінчено одностижневу судову комедію проти буюшого комуністичного міністра Лашла Райка та вісьмох його співобвинувачених за шпигунство для Америки і "змову" з Тітом проти Москви. Всі обвинувачені "призналися" до вини й майже просили для себе найвищої кари. Югославський уряд звернувся окремими нотами до советського і мадлярського урядів, протестуючи проти тої судової комедії, яку він вважає "дальшою стадією кампанії і змови проти Югославії".

ЮГОСЛАВІЯ ТВЕРДИТЬ, ЩО КОМІНФОРМ ВЖЕ НЕ ІСНУЄ

Лондон, 26 вересня. — Югославська радіовисилка пердала статтю Моше Піяде, члена югославського Політбюро, в якій стверджується, що створений Московію новий інтернаціонал під назвою Комінформ вже не існує.

ДЕБАТИ В СПРАВІ ДЕВАЛЬВАННЯ В АНГЛІЇ

Лондон, 26 вересня. — Безпосередньо перед дебатами англійського парламенту в справі проголошеної урядом девальвації фунта стерлінга, в країні проходить завзята полеміка між урядовою лейбурістською та опозиційною консервативною партією. Дискусія має характер кампанії до виборів, що мають відбутися вже в наступному році.

СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	\$7.00	One year	\$7.00
На шість місяців	\$3.75	Six months	\$3.75
На три місяці	\$2.00	Three months	\$2.00
Foreign and Jersey City Rates:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	\$10.00	One year	\$10.00
На шість місяців	\$5.25	Six months	\$5.25
На три місяці	\$2.75	Three months	\$2.75
Число з понеділка (англійською частинкою):		Monday's Issue (the Ukrainian Weekly, English language supplement):	
На рік	\$2.50	One year	\$2.50
На шість місяців	\$1.50	Six months	\$1.50

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "СВОБОДА" P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

„МИРОВА АСАМБЛЕЯ" I АТОМОВА БОМБА

Четверта з черги сесія Генеральної Асамблеї Об'єднаних Держав зачалася в Нью-Йорку під знаком миролюбності і угодовости. Ця мирна атмосфера спонукала ген. Карлоса Ро-муля, філіппинського представника, якого вибрано президентом Асамблеї, заявити у своїй вступній промові, що ця сесія ввійде в історію як „Асамблея миру". Як на азіяського представника, визначного політика та ветерана другої світової війни, сказано багато й певно не без порозуміння з представниками демократичних потуг. Ці мирові настрої ще збільшила промова Діна Ачесона, секретаря стеїту, як речника Злучених Держав. Ачесон підкреслює, що багато людей не вірять, щоб теперішній світовий конфлікт можна було поладити без війни, але Злучені Держави „ніколи так не відчували і не відчували так сьогодні". Треба витерпіти, казав він далі, а теж вірити, що настане згодом така зміна у людських відносинах, що буде можна будувати світ на соліднішій підставі. Говорячи про це, Ачесон згадував міжнародні конфлікти, які існують і ждуть на поладку при допомозі інтервенції Об'єднаних Держав, як теж згадав про права людини, що мали б збільшити людство від тираниї. Кількома словами Ачесон пригадав теж існування „малої групи", що постійно загрожувє іншим членам „міжнародної сім'ї" й примусила Злучені Держави об'єднатися з тими членами Північно Атлантичного Пактом. Не зважаючи на ту загрозу Ачесон закінчив свою промову вірою в „терпеливість на довгу мету" та в силу „простого розуму в міжнародних справах".

У цілком іншу нуту вдарив представник китайської делегації, д-р Т. Ф. Цянґ. Він порівняв міжнародний комунізм з величезною повинною, яку демократія вдалася заганяти, але тільки в одному місці — в Європі. Він влучно скаржився на імперіалістичну політику царської Росії й Росії Сталіна, кажучи, що в основі це одне й те саме, попри те, що твердження історичними доказами та фактами. Переконавши доказував він на підставі подій в Китаю, що мирним шляхом неможливо розв'язувати з комуністами проблему замирення, бо комуністи не вважають себе зобов'язаними до ніяких угод, що їм на перешкоді до опанування цілим світом. Д-р Цянґ звернув ще увагу на „ілюзію можливості безпеки половини світу". Якщо Москва вдержиться на своїй половині, то певно завоює згодом і другу половину і це вже здійснюється в Китаю, казав він.

Зараз по вголосшенню в Асамблеї Об'єднаних Держав отих двох поглядів про справу світового замирення, президент Труман проголосив, що американський уряд має певні відомості про „атомову експлозію" в СРСР. З дальшого вяснення військових та знавців треба б вносити, що Совети вже продукують атомові бомби.

Чому президент Труман вважав потрібним проголосити цю „сензацію" зараз і в угодовій промові секретаря стеїту Ачесона, в „Мировій Асамблеї", годі знати. Можливо, що воно зв'язане з якоюсь „політичною стратегією". Та для нас важніше те, що демократичні потуги починають поладжувати конфлікт з московською агресією і кремльським тоталітаризмом в такий спосіб, як поладжував Чемберлін конфлікт з гітлерівською агресією та нацистським тоталітаризмом. До нас промовляють тому перестороги китайського представника в Асамблеї О.Д. Куді краще, ніж мирові ілюзії Діна Ачесона. Реалістичний Кремль готов навіть подумати, що це не ілюзії, а тільки страх перед советськими атомовими бомбами!

Проблема українських визвольних змагань

В загальній непевності міжнародного положення і серед великого навалу всіляких більше і менше нагальних наших громадських проблем, може розгубитися увага нашого загалу та відвернутися від основної нашої справи, а саме: визвольних змагань українського народу. Вправді, під цим кутом ведуться всі наші „акції" і „кампанії", з цієї точки зору ми теж в більшій чи меншій мірі підходимо до всіх міжнародних подій, але в цьому виступає необхідність завжди бачити різницю між цілями і засобами. Бо тільки ясно означена мета і засоби в змаганні до неї можуть забезпечити і прискорити кінцевий успіх.

Як представляється сьогодні справа українських визвольних змагань? На це питання не легко відповісти в наших обставинах та при майже повній відсутності детальних інформацій з-поза залізної зашторки. А там же, в поневоленій Україні, ядро тих змагань. Чи, та до якої міри існує в Україні організований революційний рух? Як мається сьогодні справа Української Повстанчої Армії? Яке внутрішнє політичне положення визвольних сил в Україні та яка мораль поневоленого народу? Які можливості та вигляди боротьби на Рідних Землях? Все це запитання, на які треба відповісти, щоб могли видавати оцінку цілості змагань.

З тих скупих інформацій, що всіляко продаються з України на Захід, можна б накреслити приблизно такий загальний образ положення:

Визвольні змагання в самій Україні без сумніву продовжуються в різних формах і видах. Безпосередньо і посередньо участь в тих змаганнях бере величезна більшість населення, в цьому велика частина робить це свідомо та цілеспрямовано. Ідея визвольних змагань не випадково жива і актуальна серед всього загалу і сьогодні — як брати цілість України — вона далеко більша і актуальніша ніж була перед другою світовою війною. Про визвольний рух годі сказати щонебудь більше, як тільки ствердити факт, що він існує і діє. Його боротьба промінює і на інших. Продовжує свою акцію Українська Повстанча Армія, хоча, виходило б, вже в змінених формах та з дальшими цілями. Драконські експерименти большевицьких окупантів з масовими репресіями, арештами, висилками та переселюванням завдають чимало втрат і ударів визвольному рухові, але є виключене, щоб вони його могли знищити. Навпаки, всі жахи большевицької окупації допи-

вають тільки оливи до визвольного вогню.

Як йдеться про визвольну мораль українського народу на Рідних Землях, вона без сумніву дуже висока. Тим то й Україна займає передове місце в цій боротьбі та є прикладом для всіх інших поневолених народів. Інтересний факт, що між великою кількістю дезертирів, що сотнями кожного місяця втікають зі советської армії в Німеччину в американську і британську зони, з переважача кількістю власне українців, хоча їх пропорція в советських окупаційних частинах там відносно невелика.

Советська преса продовжує свою кампанію проти „німецько-українських націоналістів", що, виходило б, є скрізь, включно з комуністичною партією.

В останньому советському міністерстві збройних сил вважало за відповідне видати аж окрему книжку з остерогою проти „американсько-українських шпигів".

На цьому тлі треба ствердити один факт: Москва веде інтензивну „війну нервів" проти визвольних рухів за залізною зашторкою взагалі, а в Україні зокрема. В советських обставинах навіть найсильніший визвольний рух може сподіватися завершення своїх змагань тільки в сприятливих міжнародних обставинах, іншими словами — всі чекають та бажають собі нової війни. Советська пропаганда зі свого боку всіляко підтримує воєнну настрій своїми постійними закликами до „готовості" та твердженнями про „західних підпалювачів" війни. Така нервозність і очікування нової війни з дня на день до краю виснажують народ і це дуже гірсько зростає проти визвольних рухів. В очікуванні „завтра" війни, повновість багато нерозв'язностей і як така війна не приходить рік, другий і третій, нерви починають відмовляти послуху. Все це є велика проблема визвольного руху на Рідних Землях, тим більш, що їх в советській дійсності дуже важко розв'язувати.

Окремі великі завдання має український визвольний рух поза межами України. Хоча він є проблемою сам для себе, але його успіх тут залежить від його якнайтіснішого пов'язання з цілим комплексом міжнародних справ.

Безпосередньо після війни до останніх часів українська політична еміграція в Західній Європі, як „заперечний речник українського визвольного руху, витратила багато часу й енергії на цілком зайву і компромітуючу внутрішню-полі-

тичну боротьбу. Зроблено чимало і для справи визвольного руху, але було зроблено більше, ніж треба було. Уся енергія була використана виключно в тій цілі. В останньому, головні зі створення Української Національної Ради, справа багато поліпшилася, щонайменше потенційно. Останній рух з переселення до заморських країн та розпорощення еміграції по багатьох країнах створюють нові проблеми та насувають нові можливості теж для визвольного руху закордоном.

Як йдеться про американських українців, тут є тепер певні актуальні справи, зокрема проблема переселення, що абсорбує всі наші сили та засоби. Цій справі треба й далі надавати головну увагу, бо вона термінова і вже не потриває довго. Але було б по-

тично переорієнтувати цілість визвольного руху як такого та частинною якого можна вважати і переселення акцію. Одним з важливих факторів в нашій допомозі українським визвольним змаганням буде цюгоричний Четвертий Конгрес, що має відбутися вже на початку листопада у Вашингтоні. Це справа першої ваги і й тепер треба віддати належну увагу. Конгрес Американських Українців у Вашингтоні мусить напередитися у справжню маніфестацію представників мільйонної маси американських громадян українського роду в користь власне українського визвольного руху та визволення України, від якої залежить теж безпека Америки і мир в світі. Проблеми українських визвольних змагань та нашої всебічної допомоги для них будуть одним з головних предметів нарад цього Конгресу.

не. Це товариство віднеслося до генерального прокуратора у Вашингтоні, Гаверда Мек Грета, щоб він доміг містам у припиненні діяльності кримінальних синдикатів, бо інакше такі синдикати опанують місцеві політичні машини, а тоді „прошай Америка!"

Американське Муніципальне Товариство твердить, що багато міст не має сили поборювати злочин хочби, тому, що ватаги злочинців оперують поза границями міст і стеїтів. Іх організація передана на загально-краєві розміри. Тому саме представники Муніципального Товариства домагаються від генерального прокуратора, щоб „місцеві агенції" для поборювання злочинчу діяльності від уряду інформації про діяльність кримінальних синдикатів і щоб над провідниками таких синдикатів переставити провідників, як теж над їхніми жертвами чи дарами для місцевих політичних організацій, над їхніми викрутками від плачання полатів, або й над спосібом їх прибуття до Злучених Держав та над іншою їхньою діяльністю.

У місті Шікаго, покликано до життя Комісія Злочинців, на якій стоїть колишній урядовець Федерального Бюро Інвестацій, Вирджілія В. Петерсон. Він заявляє, що шікагоський кримінальний синдикат має свій підручник для ведення справ, а в тому підручнику між ін. сказано, що синдикат може зоблігувати найменше 200,000 голосів і не обмежену фінансову підтримку для вибору кандидата, прихильного синдикату.

(Довідання на стр. 3-й)

КРИМІНАЛЬНІ СИНДИКАТИ

Американська преса широко розписалась про поширення злочинів в цілій країні з приводу вбивства Філіппа Когена, звісного під іменем Малаго Фарвела, який погіб з рук скритовбивць. Його знайдено ще тедим при дорозі у Валі Стрім, на Лонг Айленді під Нью-Йорком з чотирма різними кулями в голові. Поліція заступилася з цієї нагоди, бо його вбивство вказує, що в Нью-Йорку далі діє ватага кримінальників, організована колись Луїсом Бухалтером, з прізвиськом Лепке, який останньо згинув на електричному стільці перед десяти роками. Коген був прибічником Бухалтера, найшовся на листі обвинувачених разом з ним; одначе якимсь дивом його зчехлено з листу головних злочинців, і він дістав тільки десять років тюрми. Відбувши кару впродовж „своєї роки" (тесту йому дарували за „добро поведінку"), він повернувся з федеральної тюрми в Атланта до Нью-Йорку і тут став власником газолінової станції. Поліція здогадується, що його замордували його спільники в продажі наркотиків, хоч не брак підозріння, що це пімста генгстерів за те, що він потайки свідчив перед поліцією проти колишнього голови шайки, Бухалтера-Лепке.

Після замордування Когена посади міста Нью-Йорку, Вільям О'Двайер, при одній нагоді сказав, що місто Нью-Йорк, в порівнянні з числом населення, має такі же найменше злочинів, не зважаючи на те, що нема дня, в якому не було новинки про вбивство людини в цьому місті. Ці вбивства переводять одиниці про яких поліція твердить, що вони належать до „заінкорпорованої спілки (синди-

кату) злочинів".

Злочинство стало великою проблемою країни. Великим містам легше цю проблему розв'язувати, бо вони мають установи для студій, як і мають різні спеціальні лабораторії. Та менші міста не всіля дають собі раду навіть з поодинокими спорадичними випадками вбивства, чи іншого роду злочинності. Щоб цьому заридити коло 10,000 американських міст зав'язали Американське Муніципальне Товариство, яке має свій осідок в Шікаго, де перед десяти роками царював відомий провідник тайних злочинів Ал Капо-

РІШАЛЬНА СПРАВА

(Про фінанси Української Національної Ради).

Коли порівняти політичний стан нашої еміграції перед утворенням УНРади в липні 1948 року і те, що настало після проголошення першої декларації нашого парламенту на чужині, то ясно бачимо велику історичну вагу Національної Ради як авторитетного представництва України перед світом. Це досягнення нашої національної політики треба високо цінити. Бо відома річ: перебування на еміграції не сприяє об'єднанню. Навпаки. Люди на еміграції „до внутрішньої незгоди схильні", кажучи словами нашого літописця з часів гетьмана Мазепи, Самійла Величка. Тому то, коли У.Н. Рада успішно пережила перший рік своєї праці, перед нашим свідомим патріотичним громадянством стоїть велике завдання всіх сил доложити на те, щоб огни всенародної надії, запалений Національною Радою не згас, а розгорівся в велике полум'я і засві-

тив на цілу Україну. Завдання, що їх має перед собою УНРада, не є сил виконати ніяка окрема політична група. Тільки спільними зусиллями активних відповідальних наших діячів різних напрямів „можемо" досягнути певних успіхів і здобутків у нашій національній політиці. Тільки консолідований „одностійний виступ під" прапором УНРади дає авторитетність нашій політиці перед власним народом і закордоном.

Які завдання „стоять" перед УНРадою в другій році її праці? Насамперед „упорядкування наших українських сил на еміграції. Треба усунути нездорові впливи в житті наших громадських організацій, що виявилися в розбідях.

Незгода, ворожнеча і дезорганізація йде на шкоду нам усім. Ворог гнобитель може тільки радіти, бачивши розбиту серед українських допомогів організацій.

Зв'язок з Рідною Землею і допомога визвольній боротьбі на Україні, це те завдання, що стоїть на першому „плані" української національної політики. Про шляхи і засоби цього зв'язку і про „найдоцільніші методи цієї боротьби не місце писати на сторінках преси. Для належної інформації нашого громадянства про Україну і світ УНРада має на увазі створити центральний пресовий орган, в якому б могли писати наші визначні діячі різних напрямів. Цей орган міг би дати відповідний матеріал для політичного виховання нашого громадянства в демократичнім дусі і був би репрезентацією української політичної думки перед світом.

Перед 1939 роком була частина Української Землі, де можна було, хоч і від цензури, друкувати українські (Довідання на стр. 3-й)

ва, приїду до родини, і ще знаю іншого життя... (Дальше буде).

К. ПЕТРУС

СОВЕТСЬКІ АРЕШТАНТИ

ПРИСВЯЧУЄТЬСЯ ОБДУРЕНИМ ЧЕРВОНОЮ ПРОПАГАНДОЮ.

122)

Другу ніч ночували в якомусь брудному колгоспному дворі на марах, разом із колгоспниками.

Ранком підійшов до нас один із колгоспників і, простягаючи мені свою руку, сказав: — Ось ви загубили якийсь вузлик... Здається, гроші... Я знайшов їх ось тут... Він подивився спочатку на конвойця, потім на мене. Я поліз до кишені. Вона була порожня. Останні сто рублів були загублені, а цей, невідомий мені, колгоспник повертав їх. Який я був йому вдячний! Я міцно тиснув йому руку, а він мовчки стояв перед нами і радісно посміхався вогкими очима... Я

бачив і відчував, що він перебував у цей час. І мені теж було радісно і за себе, і за нього! Може, він теж був реалістичною людиною і догадувався, чому я був у сусідстві з озброєним охоронником... Хоч на тодішні ціни тих сторублів були й невеликі гроші, та справа не в них. Суть була в душевних переживаннях цієї людини, що віддала мені їх, і в тій радісній, яку ми обидва в цю мить відчували.

Так інколи „крупики" золотого піску, як цей колгоспник серед інших селян, що ночували разом із нами.

На обід третього дня ми

добралися до Канська. Це був мій останній етап, що привів мене до визволення. Здаючи мене в табір, конвоюєць промовив:

— Ну, от, коли б усі такі були в'язні, як ось ви, тоді була б інша справа!

Але що він, цей колишній селянський син із Чернігівщини, розумів під „іншою справою", дізнавшись мені не поведлося, бо на мене відрізав як накинута два вахтери і стали обшукувати.

13-го числа мене стали „обробляти", а 14-го я був на волі. Виписуючи мені „путівку в життя", — довідку про відбуття кари, в якій також указувалося і майбутнє моє місце проживання, працівник УРО перегортав товстий „талмуд" і підшукував для мене підходящу область.

Потім мені пояснили що ця товста книга, яку з/к називали талмудом, являє собою покажчик для УРО, куди ді-

вати звільнюваних „контриків". Покажчик був поділений на глави чи пункти, відповідно до пунктів 58-ї статті. Згідно з ними, мені заборонялося жити в столицях, великих містах, промислових центрах, у приморських і прикордонних районах, на своїх батьківщині і в районі, де жив до арешту мене. Всі ці заборони й обмеження висловлювалися однією багатозначною формою: „40" (мінус 40).

Мене звільняли з ув'язнення, але як звільняли? З планами і документами „контриків", мене прикріплювали до певної території, щоб режим большевицької деспотії й відчував особливо гостро. Щоб у всякий час можна було мене знов „підібрати" й замкнути в тюрму, чи в табір. Щоб завжди мати мене перед очима і контролювати не тільки мою поведінку, а й мою душу... В таких умовах життя ставало нестерпним і деякі з визволених простили поверну-

ти їх назад до табору... Інші, менш стійкі, ставали... агентами ГПУ, як це сталося з толстовим Торисовим, який потім нас видав...

На табірній вахті мене ще раз, і вже востаннє обшукали, перешли мою довідку про визволення, відчинили двері на вулицю і випустили.

Колись я був свідком тако-го випадку. До собачої будки, повної всяких собак, які страшенно гавкали й верещали, підійшов літній громадянин і попросив гнильця прода-ти йому одну маленьку біленьку собачку й випустити її. Гнильця охоче погодився. Одержавши за неї гроші, якимись довгими об'ємками через дірку в даху будки він дістав собачку й пустив її на землю. Вихопившись з об'ємкою, собачка виснула й кинулася з усієї сили тікати від страшної будки. Тільки на другому боці базарного майдану собачка оглянулася назад, це раз виснула й зникла за рогом.

З діяльності Української Вільної Академії Наук на американському континенті

В порозумінні з найвищою громадською установою на території Канади, центральною Комітетом Українців Канади (КУК) у Вінніпегу Президія Української Вільної Академії Наук (УВАН) в складі: президент проф. д-р Дмитро Дорошенко, заст. президента проф. д-р Леонід Білецький та генеральний секретар проф. д-р Ярослав Рудницький приступила до дальшої праці УВАН на новому місці — осідку Президії УВАН у Канаді.

УВАН, заснована в 1945 році, як продовжувач праці Всеукраїнської Академії Наук в Києві (що її як відомо більшість з українців зликували й перетворили в „Академію Наук УРСР“ на ділі експозицію совєтської академії наук в Москві) розвивалася дотепер головне в Американській Зоні Німеччини, маючи свій осідок в місті Аугсбурзі, в Баварії. З хвилею, коли більшість членів Президії опинилися в Канаді, приступлено до праці на новому терені, маючи на це згоду КУК.

Перший виступ УВАН — Наукова Шевченківська Сесія УВАН у Вінніпегу дня 13 березня 1949 року була з виставкою деяких наукових праць УВАН пройшла повним успіхом. Вона відбилася широким відгомном не тільки в українській, але й в англійсько-канадській пресі (Вінніпег Фрі Пресс, Вінніпег Сітізен, Вінніпег Трібюн).

Друга наукова сесія УВАН у Канаді була присвячена пам'яті Івана Франка. Вона відбулася в Трансконі дня 26 червня 1949. На програмі склалися доповіді членів Президії УВАН. На цій сесії був призначений м. і. проф. Сасквеванського Університету д-р Дж. В. Сіммонс, відомий приятель українців.

Академія приступила теж й до науково-дослідної праці на канадському терені. Опрацьовуються такі теми як „Українська географічна назва українського походження“ (наприклад: Україна, Січ, Дніпро, Новий Київ, Галич, тощо), збираються матеріали до літературного атласу Канади, й ін. При цьому йде жива науково-дослідна праця над загальною українськими науковими проблемами.

Досі опубліковано в УВАН коло 50 назв. Останні публікації це три випуски серії „Славистика“, що приносять такі студії: „Завдання словянської філології й українська славистика“ (праці проф. Ст. Смольського й проф. Рудницького йр.); друге число „Славистики“ — студії проф. В. Чаплена про „Українізм в мові Миколи Гоголя“ (з французьким резюме); третій випуск „Славистики“ — праця д-ра Ів. Сидорюка „Проблеми українсько-білоруської мовної межі“ (з двома мовами й резюме в англійській і німецькій мовах).

Четверте число серії „Словянські й балтійські Університети на вигнанні“ Яр. Рудницького появилася в англійській мові в Вінніпегу. В Канаді вийшли ще з друку такі праці: проф. Дм. Дорошенко: „Розвиток української науки під прапором Шевченка“ та Л. Білецький: „Віршучий Шевченко“ з англійським резюме.

УВАН підготувала на осінь святкування 50-річчя наукової праці президента УВАН проф. Дм. Дорошенка.

У цій справі, як теж у справі видань УВАН, пожертв на біжучих справах звертається на адресу:

UVAN, Box 3597, Station B,
Winnipeg, Man., Canada.

Кримінальні синдикати

(Довіщення зі стор. 2-гої)

У листі до ген. прокуратора Муніципальне Товариство діяльність злочинів у такій спосіб:

„Модерний синдикативний ракетир це гладкий діяч. Він стоїть у протилежності до небіжчика Ал Капоне не тільки з вигляду, але й в методах діяння. Великий генгстер з 1949 р. відзначається високою інтелекцією і це, в злучі з його мовчавістю, робить його більш небезпечним для народу і для місцевої влади.

„Великий провідник і його прибічники задержують всі признаки поваги. Вони вибираються як багаті банкири й дають значні жертви на важливі цілі. Вони виминають прямого порозуміння з під-світом і охороняють свою пошану тим, що вони фігурують як керівники соціальних підприємств“.

Як приклад такого ракетирства подав Петерсон Костела з Нью Орліна, якого посадили в ґвардію вигнав з Нью Йорку. В Нью Орліні Костела ввійшов у тісні звязки з політичними мажоріями Гю Лонга, що виявилось у федеральних актах обвинувачення за викрут у плачені податків.

Коли Американське Муніципальне Товариство витягнуло справу кримінальних синдикатів наверх і порівняло теперішнього ракетира з Ал Капоне, то тут годиться пригадати, що Ал Капоне, попри своє головство в кримінальній синдикаті для вбивства людей, був теж головою ракетирського синдикату, який оперував між юнійними робітниками аж у Нью Йорку. Це виявилось на конвенції юніі обслуговування на чолі якої стояв ракетир А. Скалізе, якого федеральна влада арештувала саме під час конвенції юніі в Атлантик Сіті за стягання вкладок від юніі для Ал Капоне.

Ще згадаємо, що недавно конгресмен Ендрю Джейкобс, з Індіани, закинув конгресменів Джанові Лесінському, з

Перед концертом Теодора Терена

Яка приємність коли в густій поволоці осінніх хмар пролетить сонячне проміння і, блискаючи на голах полях та залісаних лісах, освітить на хвилину нашу душу радістю надії і вірою в ліпше прийдешнє. Таким снопом ясного проміння в наших сірих буднях буде концерт славного, нашого співака, баритона Теодора Терена, що в дні 2-го жовтня ц. р. вперше виступає перед українською публікою.

Хто такий Теодор Терен? Нам, що мали можливість слухати його спів на концертах і в операх Варшави, Будапешту, Берліну, Амстердаму, Осло, Парижа, Брісселя, Мінхена та нашого рідного Львова — нам цей співак залишає

лише малі, спомини про його блискучий, як фальверк, і бравурний, як виступ Тореадора, голос. Для американського слухача, що буде вперше його чути в дні 2 жовтня, про Теодора Терена скажуть найліпше оці слова музичного критика, що в 1947 р. писав про його виступ у Мінхені таке:

„Великий діапазон голосу, вмілий перехід від форте до піано і піаніссімо, яке в нього доходить до неймовірної досконалості, попросту розпливаючись в повітрі разом із звуком струн фортепіано, пристосована міміка дива до змісту кожної фрази та скрупи, опановані рухи, де він звичайним затисненням рук потрапить викликати найкраще почуття розпачу і благоговіння це свідчить не тільки про талановитого співака, але й доброго драматичного артиста. „Масковий баль“ та „Сивільський цирюльник“ — це вже було справжнім шедевром техніки голосу й слова. Інтелігентний добір програми та вміле протиставлення українських композиторів західно-європейським, як і ввесь його виступ, наповнює душу гордістю перед чужим слухачем“.

Чи можна бажати співакові щось ліпше, як така рецензія? А ось голос німецького критика про його співацьку фактуру: „Він посідає найкращий голосовий матеріал, що обіймає скало від піаніссімо до фортессімо“, — чинше він в 1947 р. про Т. Терена у „Берлінер Музікберіхт“.

Інші чужинні і свої критики підносять до його „незвичайної звукової краси баритон“, то „ніжний, повний голос, якому не спричинює найменших труднощів ані стилева різноманітність, ані чужі мови“, то його вроджену музичальність, яка наказує йому „опрацьовувати кожну деталь, а яких складається одна дрібнорізблена цілість, позбавлена вульгаризмів і дешевих ефектів“.

Назва опер, в яких виступав співак, а саме: „Севільський цирюльник“, „Кармен“, „Аїда“, „Ріголетто“, „Травіата“, „Богема“, „Паяци“, „Фігарове весілля“, „Фаворита“ і т. д. — свідчать про велику рутину артиста, хоч він і молодий віком.

Знаємо співака Теодора Терена ще з часів його студій в Музичному Інституті ім. Лисенка у Львові в 1936 р., де він був стипендіатом ім. О. Мишуги, потім з часів тресури його голосу у славного співака Адама Дідура, нарешті з конкурсу молодих співаків у Львові в 1938 р., на якому він достав першу нагоду.

Свій перший виступ в Америці 2 жовтня ц. р. в залі Ірвінг Гай Скул при 16 вулиці Іст, Теодор Терен починає прологом, на який вибрав незнакому нікому і майже ніколи не співану, з уваги на технічні труднощі, „Думу“ М. Лисенка, побудовану на народних українських мелодіях. Дальші точки бере з творів європейських музиків Верді, Шуберта, Шопена, Джордані, Массене і Мусоргського, а закінчує концерт творами українських композиторів та українськими народними піснями.

Бажаємо артистові на американській землі сподіваного і повної ним заслуженого признання.

Довкола музичних справ

В останньому часі до Америки прибуло з Європи чимало визначних представників українського музичного світу: віртуозів-піаністів, віртуозів-скрипаків, солісток-співачок, солістів-співаків, композиторів і т. д. Між ними здибаємо дуже помітні музично-педагогічні сили в особах професорів Музичного Інституту ім. М. Лисенка у Львові, директорів провінційних відділів цього Інституту, тощо.

Знаємо з практики життя, що українські артистичні сили таких ресортів, як поети, письменники, артисти-малери, артисти сцени, здані в умовах тяжкого іміграційного існування здебільша на ласку прихильної долі. В найліпшому випадку вони мають завдячувати Провидінню, якщо зачепилися за щось, що дає їм можливість бодай збоку віддаватися своєму призванню.

Зовсім інша справа з музикантами, особливо з музикантами-педагогами. Маса українських дітей і української молоді в Америці вчаться музики. Здавалося б, приїзд до Америки наших європейських музичних

спеціалістів був зустрінутися з найщирішими побажаннями українських батьків, які музичне виховання своїх дітей могли б тепер з повним довірям віддати в руки цих досвідчених педагогів. Наразі цього не бачимо і всю вину за це складаємо не на українських батьків в Америці, а на самих наших музиків, що до цього часу не зуміли з'організуватися. Тому було б пожеданним, щоб товариство нових імігрантів „Самопоміч“ створило музичну секцію й уручило якнайскорше українську музичну школу в Нью Йорку, знайшовши для неї приміщення. Те саме треба б зробити теж і в інших містах, де живе більше число українців.

Чуємо, що наш піаніст-віртуоз проф. Роман Савицький уже провадить свій курс фортепіанової гри в Філадельфії. Якщо проф. Р. Савицькому вдалося це зробити власними силами в Філадельфії, то тим легше це зробити збірними силами такої установи, як Т-во „Самопоміч“ в Нью Йорку. Тим більше, що з випадкової розмови автора цих рядків з проф. Р. Савицьким виявилось, що він дуже охоче відкрив би свою студію фортепіанової гри для завантажених і для початківців також у Нью Йорку. Чи не було б високою честю для майбутньої української музичної школи в Нью Йорку мати такого піаніста з великим іменем, як проф. Р. Савицький? Того піаніста, що з великими тріумфами концертував у Празі, Львові, Києві, Одесі, Харкові, Дніпропетровську та по інших великих містах, як теж у Філадельфії; і того майстра, про якого писали свого часу європейські критики, що він „оживлює старі форми новим духом“.

Що ж, цей „віртуозний запалом“, „з рідкою бравурою і могутнім тоном“, „з полетом у виразі“, „з рідкою інтерпретацією“, в якій бере

співучасть музичальність українського народу“ і т. р. Нарешті найліпшу оцінку цього мистця знаходимо уже в американській пресі, де про нього говориться, як про того, що „чарує найвибагливішу публіку“ виконанням, якому „місце в найліпших академіях музики в Америці“.

Чи не було б гріхом з нашого боку таку музичну силу, як проф. Р. Савицький, та інших наших віртуозів і педагогів музики не використати для поглиблення музичної культури української американської молоді?

Недавно пролунала вістка, що Комітет Української Молоді Метрополітальної Округи Нью Йорку й Нью Джерзі заініціював шасливу думку створити репрезентативний Український Культурний Центр в Нью Йорку. Чи не можна б включити в цю акцію теж створення нової української культурної станції на американських землях, а саме музичної школи? Добре було б, щоб Тов. „Самопоміч“ теж і це взяло під увагу і порозумілось з цим Комітетом.

Ф. Д.

ПОЛІАКИ ЗААРЕШТУВАЛИ АМЕРИКАНЦІА ЗА ХАБАРНИЦТВО.

Варшава, 23. вересня. — Місцева американська амбасада повідомила, що поліаки заарештували і держать в тюрмі ньюйоркчанина Анатолія Вертона, обвинуваченого в хабарництві. Проти нього мала б відбутися судова розправа.

РОЗШУКИ ЗА ФІЛДОМ.

Варшава, 23. вересня. — У зв'язку з повідомленням про таємниче зникнення американського архітектора, Германа Г. Філда з Клівленду, як він їхав з Варшави до Праги, польське міністерство закордонних справ повідомило американську амбасаду, що вони пошудуть відповідні розшуки і слідство.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ У. Н. С.

ПОДЯКА

Духовенству, Представникам Організацій, Братству У.Н.С., Мистцям, Громадянам та Молоді, в Злучених Державах і Канаді, які виявили з приводу смерті бл. п. МИХАЙЛА ГАЙВОРОНСЬКОГО так багате співчуття — усно, письменно і телеграфічно, чи квітами й участю в похороні — складає найщиріший подяку

Д-Р НЕОНІЛА ПЕЛЕХОВИЧ-ГАЙВОРОНСЬКА.

УВАГА! — КЛІВЛЕНД І ОНОЛІЦІ!

УКРАЇНСКА КАПЕЛЯ БАНДУРИСТІВ

ім. Тараса Шевченка
під мистецьким керівництвом
ГРИГОРІЯ КИТАСТОГО

дасть :

КОНЦЕРТ В СУБОТУ, 1. ЖОВТНЯ 1949

Початок 8:00 вечір.

MASONIC TEMPLE, 36th STREET & EUCLID AVENUE,
Cleveland, Ohio.

Українці! Українська Капеля Бандуристів, яка тільки недавно приїхала до нас з Європи, вже несе славу нашого бандурного мистецтва й нашої пісні по головних містах Америки. Тим самим вона приносить честь і славу цілій українській спільноті Америки. Нашим обов'язком є привітати Українську Капелю Бандуристів своєю масовою привагністю на її концертах. Ідіть усі на її концерт!

Ф. Д.

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ Б. ВОЯКІВ-УКРАЇНЦІВ В АМЕРИЦІ

— повідомляє, що —

УСТАНОВЧІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ Б. ВІЙСЬКОВИХ

— відбудуться —

В НЬО ЙОРКУ В НЕДІЛЮ, 9. ЖОВТНЯ Ц. Р.

(IN NEW YORK, SUNDAY, OCTOBER 9th, 1949)

в годині 2-гій пополудні

В ЗАЛЯХ „УКРАЇНСЬКОГО ДЕМОКРАТИЧНОГО КЛЮБУ“,

59 St. Mark's Place (8-ма вул.) New York City

Принести з собою документи.

Ресестрація учасників починається вже в годині 1:30.

Ген. О. Загородський, Д. Галич, М. Рибачук, д-р В. Калина, Б. Барвінський, Й. Вишневецький, С. Сфремов, І. Паливода, Ф. Федоренко.

УВАГА! КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ. УВАГА!

НАДЗВИЧАЙНІ ЗБОРИ
В СПРАВІ УКР. ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ СВ.
ВЕЛИКМ. ДИМИТРИЯ В КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ.

— відбудуться —

У ВІСНОРІ, 27. ВЕРЕСНЯ (SEPT. 27th) 1949

В GERMAN HALL, ROOSEVELT AVE., CARTERET, N. J.

у годині 7. вечером.

Нарадами провадитиме Пресос. Богдан.

Комітет Оборони Укр. Православної Церкви в Картерет, Н. Дж.

ПОВІДОМЛЕННЯ

ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ ЗІ СТЕЙТУ КОНЕКТИКАТ
Повідомяємо, що

В НЕДІЛЮ, 2. ЖОВТНЯ 1949

в годині 2-гій пополудні

— відбудуться —

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗБОРИ

всіх відділів У. Н. Союзу зі Стейту Конектикат.
В ЦЕРКОВНІЙ САЛІ, 127 Парк Ст., НЬО ГІТІВЕН, Конн.

Урядники всіх відділів, а теж місцеві і позамісцеві члени повинні конечно прибути на ці збори. Зокрема просяться нових імігрантів, без різниці, чи вони є вже членами У. Н. Союзу, чи ні; прибути на збори та познайомитись з працею цієї організації, що була основою всього нашого організаційного життя на американській землі. Про цю працю говоритиме головний секретар Д. Галич. В організаційних справах промовлятиме теж організатор А. Малахува.

ЗА КОМІТЕТ ВІДДІЛІВ У.Н.С. СТЕЙТУ КОНЕКТИКАТ:
Д. Чернявський, предс.; П. Дудко, секр.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА.

Небувала дитяча імпреза.

При катедральній парохії в Філадельфії відбулася недавно дуже цікава і на цьому терені небувала дитяча імпреза. Це в червні парох катедральної церкви, о. В. Середович, організував при парохії на час літніх ферій дитячий садочок для шкільних і дошкільних дітей. І от на закінчення, коли вже наближався новий шкільний рік і шкільні діти мали відійти з садочка, його уряди-телька п. О. Годованець організувала 27 серпня дитячий попис, який був вислідом кількомісячної праці з дитвором. Це гарний звичай, який показує батькам, чого діти навчилися в садочку і яке значення мають попри інші користі того роду виховні установи. На цьому ж терені дитячий садочок має ще більше значення, бо в ньому брали участь і діти старих імігрантів, які, ніде правди діти, дотепер не мали нагоди побувати в чисто українській виховній установі. Ці діти становили тут приблизно половину загальної кількості.

Два місяці побуту цих дітей у садочку має величезне значення, бо ось вони навчилися тут гарних українських пісень, яких ще ніколи не чули, навчилися трохи української мови та й почули дещо цікавого про невідому їм Україну. Знову ж діти нових імігрантів мали нагоду познайомитися зі своїми ровесниками, що тут народилися, та й навчилися трохи англійської мови. А одні й другі навчилися гарних патріотичних віршиків, які вони декламували на пописі, українських танців, та почули чимало гарних українських казок, яких так багато має в запасі управителька садочка. І як приємно було дивитися, як діти виводили на сцені народні танці, повбрани в народні одяги, танцюючи, таюк квітів тощо. А вже бурю оплесків збирали діти, що декламували гарні, насичені гарчачим патріотизмом, віршички визначних українських поетів. Особливо приємно було чути ці патріотичні віршички з уст тутешніх дітей, які ніби заявляли, що вони українського роду й такі самі українські діти, як усі інші, що родилися в рідному краю. Треба признати, що враження від цього виступу дітей було величезне. Сльози радості блистали в очах батьків, коли вони слухали й дивилися на дітвору, яка може ще не усвідомлено, але палко і щиро виявляла любов до свого народу. Страшенно хотілося б, щоб усі ці діти залишилися такими, як показали на цьому пописі, все життя, щоб вони ніколи не забували України і в майбутньому працювали для її добра. Це залежить у першу чергу від їх батьків, які не повинні нічого жалувати, щоб дати своїм дітям належне виховання; це й перший їх обов'язок, не дивлячись на те, чи вони давні чи нові імігранти. Варта бу-

то б, щоб такий садочок і далі міг існувати. Дітей дошкільного віку мабуть не бракує, треба тільки доброї волі батьків. Оскільки нам відомо, парох катедральної парохії має постійно приготуване приміщення для садочка, а добрих виховниць серед нової іміграції не бракує. Голос тепер за батьками.

Б. Р.

ДІТРОЙТ, МИШ.

Відкриття Української Книгарні.

Вже довгий час Дітройт не мав української книгарні, хоч живе в ньому біля 30 тисяч українців. Аж ось в неділю 11 вересня б. р. відбулося свято відкриття і посвячення Української Книгарні (11672 Мекдугал). Організатором книгарні є дотеперішній власник Української Книгарської Гуртівні у Німеччині (Мюнхен) Климшин Степан. Це учитель української мови і літератури, культурно-освітній працівник Тов. Просвіта у Львові, видавець і журналіст.

За його старанням об'єдналися на терені Німеччини всі книгарні і видавництва у „Книгоцентр". Об'єднання мало завдання допускати до видання тільки високоартістичні твори, нормувати ціни книжок, організувати їх масовий збут і нести поміч письменникам і журналістам.

Серед байдужности до рідного друкарського слова в Америці нову українську книгарню в Дітройті вважаємо нашим важним культурним надбанням.

Ю. М. Шустакевич.

ШУКАЮТЬ СВОІХ РІДНИХ

УВАГА: Зголошуючись на Розшуки до З.У.А.Д.Комітету прохайтеся на початку листа додати під яким чином в розшуках було надруковане прізвище особи, яка вас, чи яку ви шукаєте.

За листами чи адресами від скитальників прохайте звертатися безпосередньо до З.У.А.Д.Комітету, адресу якого подано при кінці.

Зголошуючись на розшуки не забувайте вложити вашу жертву на покриття поштових і бюрових видатків та за виграшу часу на полегдження вашої справи.

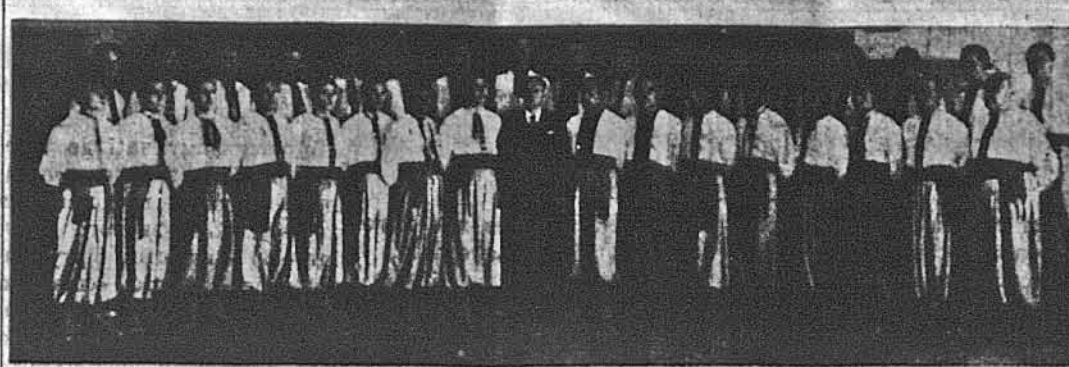
ГРУПА — ЛІСТИ ДО:

18947 До Таборових Управ в Німеччині і Австрії! Просимо оголосити, що Журавинського Васку з с. Загучева, Ліско пошукує сестра з Америки Паламар Катерина. Голоситесь у З.У.А.Д.Комітет у Філадельфії під ч. 18947.

18948 Фігура Марію і Анну з с. Лютовиськ, Новий Самбір, від Іванців Василя.

18949 Околевич Софію від Станіслава Мадекші.

18950 Маланка Василя з с. Голодівка, Рудки, і Петра Люевича, (Люевич?), від Скиби Василя.

Славний хор „Ватра“, який прибуває з Австрії до Злучених Держав стараннями З.У.А.Д.Комітету та завдяки завіренням, що їх зібрав Переселенський Комітет у Філадельфії серед українців того міста.

18951 Пісуляк Андрія і Параню, Ковальську Анну з села Вірко, Перемисьль, від Йосифа Пісуляка.

18952 Сподарик Василя с. Микити і Марії з с. Журавці, Раваруська, від Сподарик Стефана з Любичі Королівської.

18953 Кривих і односельчан з с. Ступишля, Самбір, від Войтович Йосифа.

18954 Савків Дмитра і Анну з с. Годова, Зборів, від Боднар Анни з Шадцев.

18955 Сентів Анну і Дмитра з с. Пілярків, Ібрка, від Танчин Анни.

18956 Колосівського Микола з Нового Села, Любачів, від брата Теодора Колосівського.

18957 Рідних і односельчан з Петрова, Городенка, від Бергін Петра.

18958 Курилішин Микиту, Григорія і Марію з с. Пониківця, Броди, від Долинюк Ольги, з дому Мишук.

18959 Солтис Антона, Михайла і Анну з с. Воля Синкова, Сянік, від Миколи Солтиса.

18960 Глаткий Марію, зам. Якубовська з Бережан від Бай Стефанії.

18961 Банах Миколу з с. Вербів (Підгайці) від Луцишина Стефана.

18962 Бойко Петра і Івана та Марію з Бойків Савчин з с. Улично (Дрогобич) від Бойко Івана с. Дмитра.

18963 Король Івана і Ластовського Івана з с. Орове (Дрогобич) від Ластовського Павла.

18964 Худик Михайла, односельчанина з с. Смеричне від Репак Василя.

18965 Юрійчук Василя с. Никити з с. Любківці (Снятин) від Жминдак Дмитра.

18966 До Таборових Управ в Німеччині і Австрії: Просимо оголосити, що Табака Петра, Антона, Павла, Івана, Марію і Славу з Тернопільщини пошукує їх сестра з Америки Табака Франя, зам. Дімідюк. Голоситесь в З.У.А.Д.Комітет у Філадельфії під ч. 18966.

18967 Тимкевич К. (мабуть у Філадельфії) від Тимкевича Володимира.

18968 Бабак Катерину, її дітей Льва, Наталку і Евфемію та Гузар Анну з Бучача від Бартків Миколи.

18969 Бусько Антона і Ксеню з с. Шиловоди (Підгайці) від Кіндзерського Демка.

18970 Коцуба Івана з с. Карів (Рава Руська) від Луць Петра.

18971 Гут Анну, зам. Сняданко або Вербаній з с. Мацьковичі (Перемисьль), Бойко Анну з с. Бовин і кривих Пелагії Гут-Бойко з с. Мацькович від Бойко Юрія, сина Пелагії.

18972 Грінсберг Ольгу і Штоберг Адольфа з с. Кропівна (Володарський Район) від Штоберг Ерні. Канадійські газети просимо передрукувати.

18973 Лех Андрія з с. Мокротин (Жовква) від Іванець Антія.

18974 До Таборових Управ в Німеччині і Австрії: Своєї Ольги, з дому Мишук.

18975 Лаштен Івана з с. Чабихи (Шерешів б. Пружан)

18976 Лаштен Івана з с. Чабихи (Шерешів б. Пружан)

18977 Лаштен Івана з с. Чабихи (Шерешів б. Пружан)

18978 Лаштен Івана з с. Чабихи (Шерешів б. Пружан)

18979 Лаштен Івана з с. Чабихи (Шерешів б. Пружан)

18980 Лаштен Івана з с. Чабихи (Шерешів б. Пружан)

18981 Лаштен Івана з с. Чабихи (Шерешів б. Пружан)

18982 Лаштен Івана з с. Чабихи (Шерешів б. Пружан)

18983 Лаштен Івана з с. Чабихи (Шерешів б. Пружан)

18984 Лаштен Івана з с. Чабихи (Шерешів б. Пружан)

18985 Лаштен Івана з с. Чабихи (Шерешів б. Пружан)

18986 Лаштен Івана з с. Чабихи (Шерешів б. Пружан)

18987 Лаштен Івана з с. Чабихи (Шерешів б. Пружан)

18988 Лаштен Івана з с. Чабихи (Шерешів б. Пружан)

18989 Лаштен Івана з с. Чабихи (Шерешів б. Пружан)

18990 Лаштен Івана з с. Чабихи (Шерешів б. Пружан)

18991 Лаштен Івана з с. Чабихи (Шерешів б. Пружан)

18992 Лаштен Івана з с. Чабихи (Шерешів б. Пружан)

18993 Лаштен Івана з с. Чабихи (Шерешів б. Пружан)

18994 Лаштен Івана з с. Чабихи (Шерешів б. Пружан)

18995 Лаштен Івана з с. Чабихи (Шерешів б. Пружан)

18996 Лаштен Івана з с. Чабихи (Шерешів б. Пружан)

18997 Лаштен Івана з с. Чабихи (Шерешів б. Пружан)

18998 Лаштен Івана з с. Чабихи (Шерешів б. Пружан)

18999 Лаштен Івана з с. Чабихи (Шерешів б. Пружан)

19000 Лаштен Івана з с. Чабихи (Шерешів б. Пружан)

МІСТЕРІЯ АМЕРИКАНСЬКОГО КОРАБЛЯ В КОРЕЙСЬКИХ ПОРТАХ.

Сеул, Корея, 26. вересня. — Минулого тижня з південно-корейського порту зник американський вантажний корабель; на покладі якого, крім 38 осіб корейської залоги, було теж двоє американських моряків. Тепер корейське комуністичне радіо повідомляло, що корабель залив до контролюваного комуністами порту в Північній Кореї. В повідомленні не подано, чи корабель захопили комуністи, чи залога сама це зробила.

1,200 СТЕПЕНОВИХ СТИПЕНДІЙ ДЛЯ ВЕТЕРАНІВ.

Олбей, Н. Й. — Виховний департамент стейту оприлюднив, що признав 1,200 наукових стипендій для ветеранів на продовж чотирьох років. Стипендії будуть виплачені в сумі 1,200 доларів на рік.

ПОШУКУВАННЯ

ГРИЦЬКО (Юрко) БУРАК пошукує когонебудь з рідні з Київщини, з містечка Олександрівка Нісваткова, Чигиринського повіту. Писати на адресу:

HARRY BOORACK, 432 Clay St., San Francisco, Calif.

ПОШУКУЮ СТЕПАНА ЛЯШУКА, сина Василя і Евдої, з села Врідри, повіт Ковель, Волин, який від 1921 до 1923 року перебував в Нью-Йорку чи Вашингтоні. Хто про нього знає, або він самий, прошу писати до:

OSTAP HUSAR, c/o Harry Boorack, Waldorf, Md.

ПОШУКУ СПОНЗОРА для свого брата Володимира Головатого, 36 років, женатого з 2 дітьми, фармера і блахара. Зголошення слати на адресу:

ПАВЛО ГОЛОВАТНИЙ, Morgan Heights Sanat. Marquette, Mich.

ХТО ЗНАЄ теперішнє місце перебування режисера ВУДОВСЬКОГО, який недавно приїхав з Австрії до З.Д.А., прохання подати його адресу:

В. ПЮРКО, Detroit 10, Mich.

5367 Lovett,

пенді виносять по 350 річно. Вони мають продовжити на за- плату науки в університетах. Стипендію вибрано на під- ставі вислідів з письмовних іспитів.

УКРАЇНСЬКА МУЗИЧНА СТУДІЯ В НЬО ЙОРКУ!

Професор РОМАН САВИЦЬКИЙ піаніст-педагог оголошує випуск початку- чих і завантажених учнів до своєї Студії в Нью Йорку.

Відкриття Студії залежатиме від кількості вписаних учнів.

Письмові зголошення сла- ти на адресу: РОМАН САВИЦЬКИЙ, 427 Pine Street, Philadelphia, Pa.

Професійні Оголошення

Dr. S. CHERNOFF, 223 — 2nd Ave. (Cor. 14th St.) N. Y. C. — Tel. GRamercy 7-7697.

Освітні догосподні подати колоністів і жінок. Шпідри. X-Ray. Роздуться жила лікуємо без операції. Переводимо аналізи крові для супружних до- зволи. — Офісний години: Щодня від 10 рані до 7 вечір. В неділі від 11 рані до 1 пополудні.

ІВАН БУНЬКО, УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК, зарплата погребам по \$150, ціни так низькі як у ОВЕРЛА НАНКАРА.

JOHN BUNKO, Licensed Undertaker & Embalmer, 437 E. 5th St., NEW YORK CITY. Dignified funerals as low as \$150. Telephone: GRamercy 7-7661.

Comfortable air conditioned, Lytwyn & Lytwyn, UKRAINIAN FUNERAL DIRECTORS, 801 SPRINGFIELD AVENUE, NEWARK, N. J. and IRVINGTON, N. J. Essex 5-5555. OUR SERVICES ARE AVAILABLE ANYWHERE IN NEW JERSEY.

ПЕТРО ЯРЕМА, УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК, Занимається похоронами в BRONX, BROOKLYN, NEW YORK і ОКОЛИЦЯХ. 129 EAST 7th STREET, NEW YORK CITY. Tel. ORehand 4-2568. BRANCH OFFICE & CHAPEL, 707 PROSPECT AVENUE (cor. E. 155 St.) Bronx, N. Y. Tel. MEtrose 5-6577.

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ

Дня 16. вересня 1949 року помер у 54. році життя

ПЕТРО ТРУШ,

член Тов. Запорозька СМ, від 1923 У. Н. Союзу в Геркімер, Н. Й. Похійний походив зі села Ко- совиць, повіт Городок, Україна. — В. Н. П.!

М. Полігало, секр.

Дня 17. вересня 1949 року помер у 48. році життя

ВАСИЛЬ ХОМА,

член Тов. ім. Богдана Хмельницького, від 1933 У. Н. Союзу в Нью-Йорку, Н. Д. Похійний родився в Ніоарку. Похійний у смутку жону, маму і сестри.

Похорон відбувся 20. вересня при участі родини, членів відділу і знайомих з дому жалоба до укр. катол. церкви св. Івана Хрестителя. — В. Н. П.!

І. Андрийчик, секр.

Дня 4-го вересня 1949 р. помер у 55 році життя по довший недузі

МИХАЙЛО ВІГАК,

член 194 відділу У. Н. Союзу в Нью-Йорку. Похійний походив зі села Гин- адичів, пов. Заміт, Галичина. Похійний в смутку жінку Розу та діти Йосифа, Катерину і Марію. — В. Н. П.!

Заряд від 194 У.Н.С.

Кожний, хто бажає, щоби прислав нам оголошення пошукувань родини і знайомих різних скитальників було поміщене у „Свободі" безплатно, хай вишле таке оголошення впрод до

UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE, P. O. BOX 1661, PHILADELPHIA 5, PA.

Хто бажає, щоби прислав нам оголошення було поміщене, раз або більше разів, окремо, як платне, то хай разом з оголошенням пришле гроші. Одноразове оголошення, розміру 1 цаль в одній колоні коштує \$1.00.

Адм. „Свободи“.

ШКІЛЬНІ КНИЖКИ

КУПІТЬ ВИ ПОТРІБНІ КНИЖКИ!

Не досить писати дитину до школи. Треба й ще дати книжки, без котрих вона не може навчитися читати, а потім книжки, щоби заохотили її читати. Осв Вам вибір таких книжок для дітей:

ПЕРША КНИЖЕЧКА (Буквар) М. Матвійчука — 75 ц.

ДРУГА КНИЖЕЧКА (читанка для 2. класу) М. Матвійчука — 75 ц.

ТРЕТЯ ЧИТАНКА (читанка для 3. класу) М. Матвійчука — 75 ц.

ЧЕТВЕРТА КНИЖЕЧКА (читанка для 4. класу) М. Матвійчука — 75 ц.

ШКІЛЬНИЙ СПІВАНІК у двох частих. Зладив Ф. Колесса — 75 ц.

МАЛА ІСТОРІЯ УКРАЇНИ, І. Крип'якевича — 15 ц.

МАЛИЙ КАТЕХИЗМ християнсько-католицької релігії. Уложив о. Іван Рудович — 35 ц.

ХРИСТІАНСЬКО-КАТОЛИЦЬКА НАУКА ВІРИ в біблійних оповіданнях для дітей. о. С. Біленький — 50 ц.

Замовлення слати:

„СВОБОДА“

81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY 3, N. J.

ТАРЗАН, ч. 2184. Дике домагання.

Справл пізнав свист Джени, як таємний знак, який двічі закликав льва в джунглі.

Він кипів зі злості саме тоді, коли Джена замикала Тікара в клітку.

Потім, вхопивши її за руку, запитався злісно: „Де є той дикий чоловік, що вбив мого спільника?“

Зі слів Справла Джена зрозуміла, що Тарзан мусів утечи... і незаметно поспінула до замку в клітку Тікара.

УВАГА! — НОВОПРИБУЛІ!!!

Саме появився й продається великий підручник

АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

ЮРІЯ ЛУЦЬКОГО

б. лектора англійської мови на саскачеванському університеті.

ЗМІСТ:

Фонетика (вимова), правопис, 10 лекцій (з граматики, конерсацио, словником й вправами), складня, словотвір, діюми й розмовні вирази (понад 1000), листування, ваги й міри, температура, гроші, стравоспис, англо-український словник (понад 3000 слів з вимовою), скорочення, ключ до вимови.

260 ст. — Ціна (з пересилкою) 3.00 дол. Замовляти можна в автора, залучивши поштовий переказ на 3.00 дол.

G. LUCKYJ.

Quaker Hostel

417 West 121st Street, New York 27, N. Y.

Замовляйте негайно, бо перше видання ограничене до 500 копій!!!